

NGHIÊN CỨU HIỆU QUẢ ĐIỀU TRỊ BỆNH TRỨNG CÁ THÔNG THƯỜNG BẰNG BÔI KEM LÔ HỘI AL-04

**NGUYỄN VĂN THƯỜNG,
NGUYỄN MINH LONG**

TÓM TẮT

Trứng cá thông thường là một bệnh rất hay gặp, nhất là tuổi mới lớn, bệnh ảnh hưởng nhiều đến tâm sinh lý và thẩm mỹ của người bệnh. Hiện nay đã có nhiều phương pháp điều trị khác nhau nhưng kết quả cũng chưa thật hiệu quả và an toàn. Dùng kem Lô hội AL-04, một loại thuốc có chiết xuất từ thảo mộc, rẻ tiền, sản xuất tại Bệnh viện Trung ương Quân đội 108 cho 35 bệnh nhân trứng cá thông thường thể từ nhẹ đến trung bình, sau 8 tuần điều trị bằng uống Doxycyclin và bôi kem Lô hội AL-04 cho kết quả tốt là 17,15%, khá là 34,28%, vừa 40% và kém là 8,57%.

Từ khoá: Trứng cá thông thường, kem Lô hội AL-04

ĐẶT VẤN ĐỀ

Trứng cá nhất là trứng cá thể thông thường rất hay gặp, đặc biệt là ở lứa tuổi dậy thì. Bệnh lành tính, tuy nhiên trên nhiều bệnh nhân, bệnh kéo dài có khi để lại di chứng như sẹo thâm, sẹo lõm, sẹo lồi. Ảnh hưởng rất nhiều đến tâm sinh lý và thẩm mỹ của người bệnh. Hiện nay, trên thế giới và Việt Nam có nhiều phương pháp điều trị và cho những kết quả khác nhau, tuy nhiên cũng chưa có phương pháp nào

là thật hiệu quả. Cây Lô hội dùng đường uống, bôi, đắp để điều trị bệnh đã được đề cập trên thế giới từ xa xưa cho đến ngày nay, nhưng ở Việt Nam dùng kem Lô hội AL-04 do Bệnh viện trung ương Quân đội 108 sản xuất- đã dùng để điều trị một số bệnh như vẩy nến thể thông thường, một số bệnh da khác đạt kết quả khả quan. Tuy nhiên, cho đến nay chưa có công trình nào dùng loại kem này để điều trị trứng cá thông thường vì vậy chúng tôi tiến hành đề tài: “nghiên cứu hiệu quả điều trị bệnh trứng cá thông thường bằng kem Lô hội AL-04” nhằm đạt được mục tiêu sau: “Đánh giá hiệu quả điều trị bệnh trứng cá thông thường mức độ nhẹ và vừa bằng kem Lô hội AL-04”

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Đối tượng

35 bệnh nhân được chẩn đoán xác định là trứng cá thông thường mức độ nhẹ và vừa được khám và điều trị ngoại trú tại trường dạy nghề số 10 và trung đoàn 692- Bộ tư lệnh Thủ đô.

2. Phương pháp nghiên cứu

- Tiêu chuẩn chẩn đoán
+ Tổn thương khu trú ở vùng da đầu: mặt, ngực, lưng, vai.

+ Tổn thương cơ bản là nhân trứng cá, sẩn, mụn mủ, cục, nang trứng cá.

- Tiêu chuẩn lựa chọn bệnh nhân:

Bệnh nhân bị trứng cá thông thường mức độ nhẹ và vừa được lựa chọn đưa vào nghiên cứu.

- Tiêu chuẩn loại trừ bệnh nhân:

+ Bệnh nhân bị trứng cá ở các thể lâm sàng khác hoặc bệnh nhân không hợp tác nghiên cứu.

+ Bệnh nhân trứng cá thông thường ở mức độ nặng, đang có thai, đang cho con bú.

+ Bệnh nhân suy tim, gan, thận, ung thư, HIV/AIDS, các bệnh tự miễn, các nhiễm trùng nặng cũng không thuộc nghiên cứu này.

+ Bệnh nhân có tiền sử dị ứng với các thành phần của thuốc trong vật liệu nghiên cứu.

- Vật liệu nghiên cứu

+ Kem Lô hội AL-04 do khoa Da liễu-Dị ứng Bệnh viện trung ương Quân đội 108 bào chế, thuộc đề tài Bộ Quốc phòng, mã số 2007.89.052-AT được công ty Dược 120 Quân đội-Bộ Quốc phòng đóng tuýp và được Viện Kiểm nghiệm trung ương xác định tiêu chuẩn cơ sở, Viện Dược liệu Việt Nam xác định không độc (độc cấp tính và bán trường diễn).

+ Doxycyclin 100mg, viên nang mềm 100mg, sản xuất tại công ty cổ phần dược liệu TW2, Việt Nam.

- Phương pháp nghiên cứu: Thử nghiệm lâm sàng, tiền cứu.

- Đánh giá kết quả điều trị:

+ Tốt: hết mụn mủ, hết sẩn, hết nhân.

+ Khá: Hết mụn mủ, giảm sẩn viêm, hết nhân.

+ Trung bình: Giảm mụn mủ, sẩn viêm và hết nhân.

+ Ít tác dụng (hiệu quả không rõ ràng): tổn thương không giảm hoặc giảm ít.

- Thời gian theo dõi: Đánh giá kết quả điều trị sau

2 tuần, 4 tuần, 6 tuần và kết thúc sau 8 tuần điều trị.

- Cách thức bôi thuốc:

+ Kem Lô hội AL-04 được bôi 2 lần/ngày vào buổi sáng sau khi rửa mặt để khô và buổi tối trước khi đi ngủ.

+ Bệnh nhân uống Doxycyclin 100mg, uống 2 viên/ngày trong vòng 8 tuần.

- Thời gian và địa điểm nghiên cứu: Nghiên cứu được bắt đầu từ tháng 4/2009 đến tháng 8/2009 tại trường dạy nghề số 10-Bộ Quốc phòng (101-Tô Vĩnh Diện-Thanh Xuân- Hà Nội) và trung đoàn 692-Sư đoàn 301-Bộ tư lệnh Thủ đô (Kim Sơn-Sơn Tây-Hà Nội).

- Kỹ thuật phân tích số liệu

+ Phân tích số liệu theo phương pháp thống kê Y học: Kiểm định 2 số trung bình quan sát bằng Test-T-Student có n bằng nhau.

+ So sánh kết quả nghiên cứu bằng X2.

+ Sự khác biệt có ý nghĩa thống kê khi $p < 0,05$

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Kết quả điều trị sau 2 tuần và 4 tuần

Bảng 1: Kết quả điều trị sau 2 tuần và 4 tuần (n=35)

Kết quả	Sau 2 tuần		Sau 4 tuần	
	n	%	n	%
Tốt	0	0	0	0
Khá	1	2,85	5	14,28
Vừa	6	17,14	7	20,0
Ít tác dụng	28	80,01	23	65,72
Tổng số	35	100	35	100

Nhận xét: Tỷ lệ ít tác dụng sau 2 tuần và sau 4 tuần điều trị chiếm tỷ lệ cao nhất 80,01% và 65,72%, không có bệnh nhân nào đạt kết quả tốt.

2. Kết quả điều trị sau 6 và 8 tuần

Bảng 2. Kết quả điều trị sau 6 và 8 tuần

Kết quả	Sau 6 tuần		Sau 8 tuần	
	n	%	n	%
Tốt	2	5,71	6	17,15
Khá	8	22,85	12	34,28
Vừa	14	40	14	40
Ít tác dụng	11	31,44	3	8,57
Tổng số	35	100	35	100

Nhận xét: Sau 6 tuần tỷ lệ đạt kết quả ít tác dụng là cao nhất 31,44% và sau 8 tuần điều trị thì tỷ lệ khá là cao nhất chiếm 34,28%.

3. Kết quả điều trị theo thời gian bị bệnh

Bảng 3: Kết quả điều trị theo thời gian bị bệnh

Thời gian bị bệnh (năm)	Kết quả điều trị sau 8 tuần				Tổng số
	Tốt	Khá	Trung bình	Kém	
≤ 2	4	11	1	0	16
< 2 ≤ 5	2	1	12	0	15
> 5	0	0	1	3	4
Tổng số	6	12	14	3	35
p	p < 0.01; X2 = 17.429; e = 0.6				

Nhận xét: Trong số 18 bệnh nhân đạt kết quả tốt

và khá có tới 15 bệnh nhân có thời gian bị bệnh dưới 2 năm, không có bệnh nhân nào có thời gian bị bệnh trên 5 năm cho kết quả tốt. Có sự tương quan giữa thời gian bị bệnh và kết quả điều trị bệnh ($p < 0.05$).

4. Kết quả điều trị theo mức độ bệnh

Bảng 4: Kết quả điều trị theo mức độ bệnh

Kết quả điều trị	Mức độ vừa		Mức độ nhẹ		Tổng	p
	n	%	n	%		
Tốt	1	7,14	5	2,8	6	< 0.01 X ² = 6,429
Khá	4	28,98	7	33,33	12	
Vừa	7	50	8	38,11	14	
Ít tác dụng	2	14,28	1	4,76	3	
Tổng số	14	100	21	100	35	

Nhận xét: Có sự tương quan giữa mức độ bệnh và kết quả điều trị ($p < 0.01$)

BAN LUẬN

1. Bàn luận về kết quả điều trị sau 2 tuần, sau 4 tuần:

Nhìn vào bảng 1 ta thấy kết quả đạt được là chưa khả quan, sau 2 tuần điều trị chưa có trường hợp nào đạt kết quả tốt, khá chỉ đạt 2,88%, vừa đạt 17,14% chủ yếu còn lại là không có hiệu quả hoặc hiệu quả không rõ ràng chiếm đến 80,01%. Nhưng sau 4 tuần điều trị, dù khả quan hơn khi tổn thương giảm chủ yếu là tổn thương viêm với kết quả đạt được từ mức độ vừa trở lên có đến 12 bệnh nhân (chiếm 34,28%). Như vậy bôi kem Lô hội AL-04 và uống Doxycyclin trong điều trị trứng cá thông thường đã bước đầu cho kết quả.

Kết quả này cũng phù hợp với nghiên cứu về tác dụng lên lành vết thương của các tác giả trước đây đã nghiên cứu về Lô hội [6].

2. Kết quả điều trị sau 6 tuần và 8 tuần

Sau 6 tuần và 8 tuần điều trị kết quả đạt được từ khá trở lên lần lượt là 28,56% và 51,43%. Như vậy ta có thể khẳng định kem Lô hội, một loại kem thảo dược được trồng ở Việt Nam có tác dụng trong chữa bệnh trứng cá thông thường và kết quả của chúng tôi cũng tương đương kết quả thu được của các tác giả. Vậy tại sao kem Lô hội lại có tác dụng đối với trứng cá thông thường và thuốc tác dụng vào khâu nào của cơ chế bệnh sinh trứng cá? Theo chúng tôi nó có tác dụng vì trong kem Lô hội AL-04 có Polysaccharid đặc biệt nó còn có sterol nguồn gốc thực vật như: Lapeol, Campersterol và Betasitosterol. Rất nhiều các yếu tố vi lượng nhất là kẽm, một chất cho đến nay được cho là có vai trò trong chữa một số bệnh, trong đó có một số bệnh ngoài da như trứng cá, vẩy nến, viêm da dầu... Quan điểm của chúng tôi cũng rất phù hợp với kết quả nghiên cứu cũng như nhận định của các tác giả trong và ngoài nước [3], [6].

3. Kết quả điều trị theo thời gian bị bệnh và theo mức độ bệnh

Qua bảng 3 cho thấy 18 trường hợp cho kết quả tốt và khá thì có đến 15 bệnh nhân có thời gian bị

bệnh dưới 2 năm, không có bệnh nhân bị bệnh trên 5 năm cho kết quả tốt. Như vậy có sự tương quan giữa thời gian mắc bệnh và kết quả điều trị với $p < 0.05$. Do đó chúng tôi đi đến nhận định: thời gian bị bệnh càng lâu, hiệu quả điều trị càng giảm và ngược lại. Rất có thể những bệnh nhân bị bệnh trên 2 năm, việc sử dụng nhiều thuốc khác nhau để điều trị phần nào ảnh hưởng đến kết quả trên lâm sàng ở đợt thử nghiệm này [1], [2], [4], [5]. Đồng thời ở bảng 4 chúng tôi thấy trong số 18 bệnh nhân đạt kết quả tốt và khá thì có tới 12 bệnh nhân được chẩn đoán là trứng cá thông thường thể nhẹ và chỉ có 6 bệnh nhân ở mức độ vừa. Như vậy có sự tương quan giữa mức độ bệnh và kết quả điều trị ($p < 0.05$) [7]. Tuy nhiên, với thời gian điều trị trong nghiên cứu của chúng tôi chỉ là 8 tuần, vừa đánh giá kết quả điều trị mới chỉ là bước đầu, cần phải có những nghiên cứu dài hơn để đánh giá chính xác hơn hiệu quả của kem Lô hội AL-04 với trứng cá thông thường, mặt khác chúng tôi cũng chưa tham khảo được tài liệu nghiên cứu nào ở trong và ngoài nước đánh giá hiệu quả của Lô hội với trứng cá thông thường để có thể so sánh, lý giải một cách cụ thể hơn.

KẾT LUẬN

Kem Lô hội AL-04 là loại kem thảo dược được sử dụng để bôi trên bệnh nhân trứng cá thông thường thể vừa và nhẹ kết hợp với uống Doxycyclin trong vòng 8 tuần cho kết quả tốt là 17,15%; khá là 34,28%; vừa là 40% và kém là 8.57%.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Huỳnh Văn Bá. (2009), "Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và một số yếu tố liên quan đến bệnh trứng cá có bôi corticoid", *Tạp chí Y học thực hành, Bộ Y tế*, 2 (644 + 645), tr.1 - 3.
- Đỗ Huy Bích và CS. (2004), "Cây thuốc và động vật làm thuốc", *Nhà xuất bản khoa học và kỹ thuật Hà Nội*, tập 2, tr.171 - 173.
- Đặng Văn Em và CS. (2009) "*Hoàn thiện quy trình bào chế, đánh giá độ an toàn và hiệu lực của kem lô hội AL-04 đối với bệnh vẩy nến thông thường*", Đề tài nghiên cứu cấp bộ, Bệnh viện TWQĐ108, tr.12 - 21.
- Hoàng Ngọc Hà. (2006), "*Nghiên cứu tình hình, đặc điểm lâm sàng và lượng testosterone trong máu bệnh nhân nam bị trứng cá thông thường*", Luận văn thạc sĩ y học, Học viện Quân y.
- Nguyễn Thị Minh Hồng. (2008), "*Nghiên cứu đặc điểm lâm sàng và đánh giá hiệu quả điều trị bệnh trứng cá thông thường bằng vitamin A acide tại viện da liễu quốc gia*", Luận văn tốt nghiệp bác sĩ chuyên khoa II, Đại học Y Hà Nội.
- Đỗ Tất Lợi. (2005), "Những cây thuốc và vị thuốc Việt nam". *Nhà xuất bản y học, Hà Nội*, tr. 458 - 460.
- Nguyễn Thị Thanh Nhân. (1999), "*Đặc điểm lâm sàng và các yếu tố liên quan đến sự phát sinh bệnh trứng cá thông thường*", Luận văn thạc sĩ khoa học y dược, Đại học Y Hà Nội.